

כל שעה פרק שני פסחים

מא

עין משפט נר מצוה

קעז א ב מ"י פ"ח מהל' ק"פ הלכה ז ח ט סגמ לאון ט:
 קעח ג מ"י פ"ו מהל' חמץ הלכה ו טור ז"ע א"ח סימן תפא טעף ד:
 קעט ד ה ו מ"י פ"ח מהלכות ק"פ הל' ו סמג לאון ט:
 קפז ז מ"י פ"ט מהלכות עשר הלכה ג:
 קפח ח מ"י פ"ח מהל' ק"פ הלכה י:

רבינו הנאל

ת"ר ובשל מבושל במים, אין לי אלא במים, שאר משקים מנין, אמרת קל וחומר מה מים שאין מפיגין טעם בהשר אטור שאר משקין שמפיגין טעמו של בשר אינו דין אטור, ר' אומר במים, אין לי אלא במים שאר משקין במים, מי פירות מנין, ת"ל ובשל מבושל במים מכל מקום, לר' דמפיק ליה מלשון בשול אפילו צלי קדר, כיון שהוא עשוי כמין בשול אטור הוא, ות"ק דממעט מכח הפגת הטעם צלי קדר מותר שאינו מפיג טעמו, ות"ק דמיידי ליה לשאר משקין בק"ו ובשל מבושל מאי עבדי ליה, מבעי ליה דאפילו אם בשלו אחר שצלאו או צלאו אחר שבשלו חיוב, וכו' יוסי דתנאי יוצאין ברקיק השרוי אבל לא במבושל ואע"פ שלא נימוח, הרי לר' יוסי אע"פ כי ריקוק זה אפיו הוא, כיון שבשלו יצא מתורת אפיו והרי הוא כמבושל, כך זה הבשר אע"פ שצלאו, כיון שבשלו יצא מתורת צלי, והרי הוא כמבושל, צלאו כל יצרכו כגון דשרוי חרוכה פטור, כי אינו חייב אלא על נא ועל מבושל, פירוש נא אברנים, כגון שנצלה מעט, אבל בשר חי לגמרי דלא עבר באש כלא אינו חייב, אמר רב הסדא המבשל בשבת בחמי טבריא פטור, דלאו תולדות אור הן, פסח שבשלו בחמי טבריא פטור, אמר רבא ועובר משום דבעינן צלי אש וליכא, אמר רבא אכל נא

לא שמיע כי בלומר לא סבירא ליה. אף על גב דתניא כותיבה קסבר מתניתין פליגא: **מדאמר** שמואל אין הלכה ברבי יוסי. השתא מדמי חומץ וצין כך אסור משום לך לך אמרינן נזירא סמור סמור לכרמא לא מקרב פליג אדרב כהנא דהא רב כהנא דאמר אזל לתוך חרוסה לדברי הכל ישרף ולעולא לא אסר אלא משום לך לך אמרינן: **מאי** לאו מדא מצמת מחמע. קשה לר"י דלעיל קאמר י"א אף נותן את החומץ ואח"כ וכו' ופרקי' ולוקמא כר' יוסי דאמר שורן צמוינן וחומץ צומתן משמע דתנא קמח' דיש אומרים היינו ת"ק דר' יוסי דליית ליה דצומתן צמית ואפילו הכי קאמר נותן הקמח ואח"כ נותן את החומץ אלא קסבר אע"ג דלא צמית חמועי נמי לא מחמע ואור"י דלעיל איירי לפי המסקנה דהכא:

אין מבשלים את הפסח לא במשקין וכו'. תימה למה שנאו כאן אי משום דתנא ירקות שלקות וצמיות א"כ מנא הוה ליה לטוב צמון אחריה: **איכא** בינייהו צ"י קדר. פ"י אי לוקה עליו אי לא אכל לכולי עלמא פסול הוה ועשה נמי אית ציה דלגי מחמת ד"ה הוא א כדאמרינן צריש כיצד זולין (לקמן עה): נתן מרוטבו על החרס וחזר עליו יטול את מקומו ג נגע בחרסו של תנור יקלוק את מקומו גן שאר משקין לא אינטריך למילף אלא לענין מלקות אכל פשיטא דלכל הפחות איכא עשה דכי אס' צלי אש וא"ת והיינו יליף שאר משקין מק"ו והא אין וחומר אינו אלא מנגלה דבישול דקרא רביי אף צשאר משקין:

אמר רב בהנא גא מני ר' יוסי ה"א. תימה דרב כהנא דמוקי לה כרבי יוסי לרבנן האי צשל מצושל מאי עבדי ליה דללאו ואחר כך צישלו לא כריך קרא דמסדרא ידעינן דבישול מצטל הלליה דאמר רבי יוסי גבי מנה"ג יש לומר דרב כהנא סבר דרבי יוסי יליף ממשל מצושל דבישול מצטל אפיה:

אבל לא במבושל. פ"ה דבישול מצטל ליה ממורת לחס ולפי מייירי צבילתו רכה דבילתו עבה לא נפיק ממורת לחס ד כפיריטתילעילי ור"י מפרש דמייירי צבילתו עבה ופסולה משום מנה עשירה ומיימי דבי היכי דסבר דרבי יוסי דבישול מפיק ליה ממורת אפיה לשוויה מנה עשירה כאליו לא נאפה ה"ג גבי פסח עקר מייניה בישול שס' לליה:

עורא אמר אפי' תימא ר' מאיר וכו'. הכל ממני פסח לבישול מנה והיינו דלא כמסקנא דריכד מצרכין (גברות דף לח): דקאמר התם עולא משמיה דר' יוחנן שלקות מצרכין עליהם שהכל צלי אש רב חייא בריה דרב נתן מתני לה להא דרב חסדא בהדיא א"ר חסדא המבשל בחמי טבריא בשבת פטור ופסח שבשלו בחמי טבריא חייב שעבר משום צלי אש אמר ר' רבא אכלו נא לוקה

אחרוסת קאמר. מי אית לך דרבנן נמי אחרוסת פליגי: לא סבירא ליה אלא בחרוסת נמי שרו והלכה כמותן: **כווסיה** דרב כהנא **מספדרא**. דאמר רבנן אחרוסת לא פליגי וכי אמר שמואל הלכה כחכמים אחרדל קאמר: **אין הלכה כרבי יוסי**. דאמר לעיל [מ:] חומץ צומתן: **מאי** לאו. מדלא צמית חמין שהתחילו ליפסח כבר אלא (ו) כשאר משקין הוא אחמועי נמי מחמע את הניתן מחמלה לתוכו כדרב כהנא אלא שמואל כרב כהנא סבירא ליה וכי קאמר שמואל הלכה כחכמים אחרדל קאמר ולא אחרוסת: **לא מילמא צמית**. את שהתחיל להחמין ולא מחמע נמי את הניתן לתוכו דלא הוה צמית: **צמית**. ובשל מצושל צמית: **שמפיגין טעמו**. שנותנין בו טעם שלהן: **ובשל מצושל**. רביא הוא דהוה ליה למיכתב נא ומבושל: **לני קדר**. שמצטלין אותו צקדירה צלל מים וצלא שום משקה אלא מים הנפלטין משמנו. למאן דיליף לה מק"ו הכא שרי לרבי דיליף מרביא האי נמי צשל מצושל הוא: חייב מלקות על ארילתו: **ר' יוסי** היא. דאמר צישול לאחר אפיה בישול הוא: **יואלין**. ידי חובת מנה צבוק השרוי בתצטיל לאחר אפייתו ואף על פי שמתמסמס לחס הוא כל זמן שהוא קיים שלא נימות לגמרי וכן במצושל: **אכל נא מצושל**. דלאו לחס קרינא ציה ואע"פ שצבר נאפה צמור הואיל וחזר וצישלו ציטלו ממורת לחס: **שאינה**. דרבייה קרא ובשל מצושל דהוה ליה למכתב ומבושל וגו' הכתוב היא צפסח: **יכול צלאו כל צורכו**. ואח"כ צשלו היא חייב והאי תנא הוא דאמר לעיל צלאו ואח"כ צישלו חייב. לישנא אחריה יוכל צלאו כל צורכו דשויא חרוכה דמפרש היא חייב דלאו צלי אש הוא אלא קלי אש חייב וזה עיקר וראשון אינו כלום דההוא תנא כיון דרבי קרא צלאו ואחר כך צישלו מה לי שויה חרוכה מה לי לא שויה: **חרוכה**. שרוף. חי. לגמרי שלא נצלה כלל: **נא**. צלי ואינו צלי: **יכול** היא **מוסר**. לאכול ממנו חי לכתחלה דאפי' איסורא נמי ליכא תלמוד לומר אל תאכלו ממנו כי כי אס' צלי אש ולא זה שאינו צלי והוה לאו שצבולות והאי תנא סבר אין לוקין על לאו שצבולות: **דאמר** פירא אברנים. אותה לליה צגלשון פריקי קרויה אברנים צגלשון הקודש קרי נא: **חמי טבריא**. מעינות רותחין: **פסח שבישול בחמי טבריא חייב**. על ארילתו וקא קלף דעתך משום דלא תאכל מצושל: דלאו סולדוס אש היא. הלכך לאו בישול הוא דליהו חייב משום אב מלאכה: **משום צלי** אש. לאו דלא תאכל כי אס' צלי אש איכא ולא לאו דבישול וצבר לוקין על לאו שצבולות: **צהדיא**. דחייב רב חסדא משום צלי אש ולאו משום צישול:

(א) [עירובין קב: וש"נ], (ב) [לעיל מ.], (ג) [תוספתא פ"ה ה"ט.], (ד) צבולות נא: (ה) [ע"י מוס' חולין קטו. ד"ה ש"ן], (ו) שבת מ. (ז) יומת כתיב לגרום מאי חייב דקאמר, (ח) צ"מ קטו: (ט) [ג"י ב"מ בפרק ח' מהלכות ק"פ דין ד' אמר אפי' אכל נא לוקה וכו' רבא אמר אין לוקין על לאו שצבולות וכו' ב"מ ע"ד בפרק י"ח מהלכות סנהדרין דין ג' וע"ע מ"ט הכ"מ פ"ח מהלכות מורית דין ח' ויחלה לנירסמס מ"ש מוס' שבת דף קכ: ד"ה גוריה ועוד שם ע: ד"ה טעם וכו' דלון מהדריך להקדים רבא לגבי ר"י כ"כ בשאר דוכתי וכו' ויכ"ש פ"ד צ"ל סומן י"ט שאל מלניו בבל הש"ס שקבע דברי רבא קודם וכו' ע"ש. (י) ש"ך לעיל במשנה (ב) [ל' ד"ה דר"ש].

תורה אור השלם

1. אל תאכלו מפיו נא ובשל מבושל במים אם צלי אש ראשו על קרדיו ועל קרבו. שמות ט ט

הגהות הב"ח

(א) גבי אין הלכה כרבי יוסי מאי לאו מדא מצמת חמועי נמי מחמעא כלי ליה ומצמת חמועי הוא ומצמת הא ממק: (ב) ש"י ד"ה מאי לאו וכו' אלתא בשרא משקין אחמועי כלי ליה ויחמץ: הוא ממק:

מוסף רש"י

יוצאין ברקיק השרוי. צמית. ידי ארילת מנה של מנהו וקרינא ציה לחס עוני (ברכות לה).

מוסף תוספות

א. מחמת הקדירה כשמחמומו ומבשלו. מוס' ר"פ. ב. כמבשול שם מחום התנור. רש"י שם. ג. אע"ג דליכא קרא. ח' ה"ק. ד. דהא הוה תחילתו עשה וסופו סופנין. מוס' ר"פ. ה. פי' טעם מצוה לחם עוני, אבל לחם מצוה הוה. מוס' שאנן.